ואיך ראו את עזה מהים לפני הכיבוש: המונים, נשים וטף, מתרוצצים על החוף, רצים ימינה, רצים שמאלה, חוזרים על עקבם. כמו עכברים במלכודת. עתה נפתרו לפחות הספקות הללו של לאן לברוח, וכמה טוב שיש לנו חיילים שיודעים גם לראות את הדברים הקטנים הללו.

העכברים שהצליחו להימלט, הותירו אחריהם כמה נקמות קטנות. עדיין זרועים מוקשים פה ושם. עדיין מסתובבות להקות קטנות ללא מנהיג ולא רועה, בדרך למצרים. פוראים לא נלקחו בשבי — נשקם נפרק מעליהם והם נצטוו ללכת באשר ילכו. כי כל הרכב וכל האמצעים דרושים להתקדמות. אף זה מהגיונה של מלחמת־הבזק. הם יגיעו איך שהוא חזרה, פליטי צבא מוכה, ככתוב בתנ"כ.

ובכל זאת, מפני שלא התרגלו למלחמה, קורים דברים מצחיקים ומשונים. בעל בית־קפה בכיכר העיר, בקושי מדבר עברית, עונה בגסות לחייל. "גם אני חייל," הוא טוען, כאילו הוא מדובר בתור לאוטובוס. אבל גם החייל לא התרגל עדיין, והוא מסתלק ללא התמרמרות, בבת־צחוק על שפתיו.

אין זה נכון שהיתה מלחמה קרה, ללא אויב. היא היתה רק מהירה. אבל קשה ואכזרית. יהיו שיזכרו את ההאפלה, ויהיו שיזכרו דברים אחרים, ומה שנשאר הוא ארץ בעלת ממדים שרגים לגמרי. במקום בארי־שבע. שהיא עכשיו ישוב ותיק, ינוע המערב הפרוע דרומה. כבר מלאים הכבישים טרמפיסטים ואולי מוכנות כבר גם תוכניות להתישבות.

★ ★ ★

נא לטום נמוך

עד כמה שנקל להאמין בדבר, התמלאה תל־אביב חוזרים. משתלמים ומשתלמות, מטיילים ועוברי ארחות אירופה ואמריקה, שמעו את תרועת המלחמה ורצו קודם כל לערוך קרב על מקום במטוס הבא.

הפחידו אותם נורא. אמרו להם לטוס לא ביום ולא בלילה, אלא רק לאור הדמדומים. ולטוס נמוך ולא גבוה. ובעתונים באירופה כתבו שתל־אביב הופצצה קשות, וכך על כל פנים הודיע רדיו קהיר. ולטוס נמוך זה לא נעים, יש כיסי אויר, והמטוס הגז וכתועפע. אבל לפי מה שמספרים שרו התברה משירי ציון והמטוסים כולם נחתו בשלום בלוד. ועוד אומרים שמבחינה מקצועית זה היה מעניין מאד, כי נחתו בלילה ישירה מצפון הארץ ועד לוד, כדי לא לפרוץ לתגובת מסוסי הסילון. אם הצנזורה תמחק.

★ ★ ★

הפלמ"ח בבארים

בימים הראשונים היתה ההאפלה מדכאת. אולי משום שלא ראוים טוב בחרשך. אחר כך התחילו להתרגל, והחיים נמשכו כרגיל גם בערב, על הטוב והרע שבהם. הטוב הוא הנבונות לעזרה לזולת שנתגלתה בכל מקום אפשרי, אבל זה גם ביום. הרע הוא שהאוכל שהוגש במסעדות היה ביזנוני כרגיל, אם לא למטה מזה, ואותו דבר גם ביחס למשקאות. אבל לזכותו של קהל העורף, שלמעלה מגיל הגיוס, יש לומר שבהפסקות שבין החדשות לא נמנע מלהיטיב את לבו. ובעניין זה אין צורך להיות פוריסני. אפשר להאמין בלב שלם למסנתרנים בבארים, שניגנו לילות שלמים את שירי הפלמ"ח, שהם התפללו לנצחונו של צה"ל.

אילו אפשר היה להמטיר על החיילים פרחים, בקבוקי בושם או מחיאות כפים, אפשר היה לשם כך לערוך גיוס כללי בעורף ואיש לא היה נפקד. הואיל והחיילים עדיין לא הופיעו, הסתפק הקהל בגילויי חיבה לכל נושא מדים שנזדמן.

רב סרן שנסע במכוניתו מהדרום דרך כי במכונית חל קלקול. מי שלא יצא מיד מביתו והתגלה כמכונאי מומחה, או דוחף מכוניות מוסמך, או סתם בחור טוב ששם יד, לא היה אותו יום בראשון. וזוהי עובדה.

אפילו הילדים לא בכו באמעקות. יש להם השכלה פוליטית עצומה, והם בקיאים במתרחש מאין כמוהם. תן להם מחר

"קיבלת גדוד!"

ראשון־לציון נתקע לפתע באמצע הכביש, לנהל את ענייני המדינה הזאת. והם לא יבכו.

★ ★ ★

שיקולים

ברחוב שוקלים וטרים. את כל החדשות הטריות. אם נתקדם מנקודה א' לנקודה ב' מה יעשה ג'. והאם זה לא יסבך את ה־מצב בגוש ד', הטורח עתה קשות כדי ל־התבצר נגד קבוצת ה'. אם יהיה או לא יהיה. ואם יהיה, מה יהיה אחר כך. כמה כסף עולה להחזיק. כמה עולה לא להחזיק. האם טובים השנים מן האחד או האם החוט המשולש לא במהרה יינתק. ואם יינתק, ה־אם נעשום לרחמה או ניאנח מר. האם משפיע מה שנעשה בנקודה אחת על כדור ה־ארץ על הנעשה בשניה, או להפך. האם מסתתר מאחורי ההודעה האחרונה משהו בעל משמעות עמוקה יותר, או שמחית יר־תר. האם כולם באמת אומרים מה שהם חושבים, או משקרים ביודעים, או אומרים את האמת כדי שיחשבו שהיא שקר, או משקרים כדי שיחשבו שזוהי אמת שנועדה להתקבל כשקר. האם יהיה אחר כך יותר טוב או הרבה יותר טוב. ומי חכם וידע. האם אפשר בכלל לדעת מה ומדוע קורה. או אולי עדיין לא. בקיצור, שיקולים מ־שיקולים שונים, ומי שאינו שוקל וסר הרר־הו בכל זאת שוקל וסר. והחדשות החוזרות על עצמן, אם גם בשינויים. הן כאין וכ־אפס לעומת הנימוקים החוזרים ונשנים ונש־לשים. גם ברגע כתיבת השורות הללו עדיין נמשכים השיקולים.

★ ★ ★

מי מאמין לאידן?

ענין החדשות בקול ישראל היתה אחדות גדולה. לפי תחילת ההודעה אפ־שר היה לדעת אם כדאי לשמוע את ההמשך או להפסיק. ובענין זה אין לרמות כאן איש, כי את ההודעות הקודמות ידע כל איש בעל־פה. "ואוי לה לאלביון הנוכלת מצחוק הבוז והלגלוג שליחה בערי הארץ את הודעותיו של סיר אנתוני אידן בבית־הנבחרים. אף אחד כאן לא האמין לו. כולם ידעו שזה רק פוליטיקה, והוא אוהב אותנו מפני שהוא פתאום צריך אותנו.

האמת היא שבממדים שלנו אין חזית ואין עורף. ההבדל הוא רק בבדיחות, כי בחזית הבדיחות הן אמיתיות ולכן יותר טובות. וסוף טוב הכל טוב.

פרס עשר לירות יוגרל בין פותרי תשבץ "העולם הזה" 995

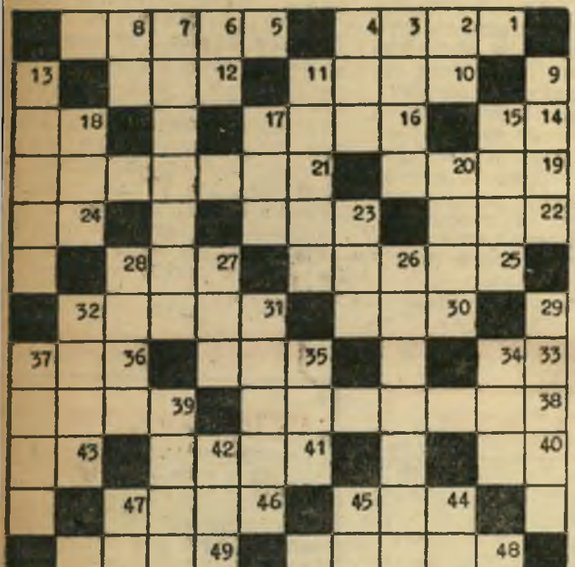

מאונן: 1. בפתרונו אתה עוסק; 5. אלוף־משנה בצה"ל; 10. נדר; 12. לפי השם; 14. תל־חרבות; 16. גיבור של הזן; 18. תעודת חופשה; 19. שדה תעופה בירדן; 21. יישוב ביהודה; 22. בן זוגו של אביהם; 23. ראשון הקראים; 24. לפי מידת; 25. מכולת; 27. אבי אברהם; 30. יין כר־מל מזרחי; 31. באה בסיום מסמך של מוסד; 33. כניסה; 35. ח"כ המסייר באסיה; 36. נא לא להקדימו לקנה; 38. מקצועה של אביבה פארן; 39. ניתן ל־פתיחה; 40. מאתיים ועשרים; 41. שר ב־ממשלה; 43. "עם .." בתרי"; 44. מקלע בינוני; 46. בעל מדינת היהודים; 48. נביא; 49. יסוד ראשון בתחבולה.

מאונך: 2. חוגרים אותו לאבל; 3. מכר נית מפוארת; 4. משטר דב יוסף; 6. עני; 7. הרגשה הקשורה עם התקררות; 8. אוי!; 9. כינוי מחתרת האצ"ל בפי חבריה; 11. תהליך הקשור במכונה; 13. פרח השביח בסביבת בנימינה; 15. חסיבת סלמ"ח; 17. הוא שכח לסגור את הדלת; 18. יראה; 20. בת בי; גי; 23. גלית. למשל; 26. קהילה יהודה באשכנז של ימי הביניים; 27. סר"; 28. אם תבלה או החתן; 29. מחלקה בדפוס; 31. אחד היעדים החשובים של מלחמת העצמאות; 32. השנה בה אנו חיים; 34. השפתון הקדום; 35. לשלמה היו רבים כאלה ואחד במיוחד. 37. קמח ביחס לחיטה; 39. תקר; 42. טופו לנבוט; 44. אל בבל; 45. וכזה; 47. שופט מחוזי.